

การศึกษาผลความคิดสร้างสรรค์โดยวิธีการสอนตามแผน กิจกรรมภาพพิมพ์ธรรมชาติของเด็กนักเรียนประถมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหาดทับยา จังหวัดอุดรธานี

A Study of the Effects on Creativity Using an Activity Plan Teaching Method of Nature Prints for Grade 5 Elementary Students

พงศ์ธร อินทร์ลา*

สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง**

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อจะศึกษาพัฒนาแผนกิจกรรมภาพพิมพ์ธรรมชาติโดยยึดหลักความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหาดทับยา อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรธานี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหาดทับยา จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 15 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย แผนกิจกรรมภาพพิมพ์ธรรมชาติโดยยึดหลักความคิดสร้างสรรค์ และแบบวัดทักษะการทำงานภาพพิมพ์ธรรมชาติ โดยยึดหลักความคิดสร้างสรรค์

ผลการศึกษา พบว่าจากการให้นักเรียนทดลองปฏิบัติงานภาพพิมพ์ธรรมชาติโดยวิธีการสอนตามแผนกิจกรรมภาพพิมพ์ธรรมชาติ ประกอบด้วยกิจกรรม 8 กิจกรรม จากการเรียนการสอนนักเรียนได้เรียนรู้ในเรื่อง ขั้นตอนก่อนการทำงาน ขั้นตอนในการดำเนินการทำงาน และขั้นตอนการสรุปผลงานด้วยเทคนิคการปฏิบัติงาน แต่ละกิจกรรม

ผลปรากฏว่า นักเรียนมีทักษะในการทำงานภาพพิมพ์ธรรมชาติในแต่ละแผนกิจกรรมคิดเป็นค่าเฉลี่ย ได้ดังนี้ 1) แผนกิจกรรมที่ 1 เรื่องรู้จักแม่พิมพ์(ธรรมชาติ) และการใช้สี คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 1.94 2) แผนกิจกรรมที่ 2 เรื่องแม่พิมพ์ธรรมชาติ (เป็น, อยู่, คือ) คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 2.16 3) แผนกิจกรรมที่ 3 เรื่องตกแต่งแม่พิมพ์ธรรมชาติ คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 2.41 4) แผนกิจกรรมที่ 4 เรื่องภาพพิมพ์ธรรมชาติกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 2.45 5) แผนกิจกรรมที่ 5 เรื่องภาพพิมพ์ธรรมชาติกับจินตนาการ คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 2.35 6) แผนกิจกรรมที่ 6

* นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปะจินตทัศน์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เรื่องภาพพิมพ์ธรรมชาติกับเรื่องราวต่างๆ คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 2.46 7) แผนกิจกรรมที่ 7 เรื่องภาพพิมพ์ธรรมชาติกับการตกแต่ง คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 2.40 8) แผนกิจกรรมที่ 8 เรื่องการนำเสนอภาพพิมพ์ธรรมชาติ คะแนนอยู่ในระดับมาก เฉลี่ย 2.66

สรุป ภาพรวมทักษะการทำงานภาพพิมพ์ธรรมชาติโดยใช้แผนกิจกรรมทั้ง 8 แผน เท่ากับคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 2.35 ซึ่งนักเรียนมีการพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ในระดับน้อยไปมาก โดยเรียงตามแผนกิจกรรมที่ 1-8 นักเรียนมีทักษะการทำงานภาพพิมพ์ธรรมชาติ โดยใช้แผนกิจกรรมที่ยึดหลักความคิดสร้างสรรค์ มากที่สุดคือ แผนกิจกรรมที่ 8 เรื่องการนำเสนอภาพพิมพ์ธรรมชาติ

คำสำคัญ : แผนกิจกรรม, ความคิดสร้างสรรค์

Abstract

This study aims to study the effects on creativity using activity plans of nature prints for grade 5 elementary school students at Banhadtabya School in Uttaradit province. The sampling group was 15 grade 5 elementary students from one classroom. The instruments used in the study consisted of the activity plan of the prints of nature, and skill exercises regarding the prints of nature through creativity.

The study found that the students practiced making the prints of nature by using eight activity plans. Through the learning process, the students could learn the pre-process before any operation, working skills, and perceived their completed work.

The mean students' skills for each activity plan was between 1.94 and 2.66, with activity plan lowest, and present after of work the highest.

It can be summarized that the overall creativity skills of making the prints of nature has a medium score of 2.35.

Keyword : Activity Plan, Creativity

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อที่จะนำองค์ความรู้นั้นมาใช้ในการพัฒนาประเทศ ให้เจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ สิ่งที่สำคัญที่จะต้องดำเนินการเป็นอันดับแรกคือ การพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ และเป็นกำลังหลักที่จะช่วยพัฒนาในด้านอื่นๆ ต่อไป มนุษย์เป็นทรัพยากรสำคัญของประเทศ การที่จะพัฒนาประเทศชาติจำเป็นต้องพัฒนามนุษย์ตั้งแต่เด็ก เพราะกระบวนการพัฒนาในวัยเด็กนั้นจะเป็นพื้นฐานที่มั่นคงสำหรับความสำเร็จในวัยผู้ใหญ่ ดังนั้นหากจะพัฒนาประเทศชาติจำเป็นต้องพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ ให้สมบูรณ์ตามศักยภาพ การคิดอย่างสร้างสรรค์นั้นเป็นแนวคิดประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนามนุษย์ เป็นความสามารถทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ ความจำ ความเข้าใจ จนถึงขั้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ตามแนวคิดของ บลูม (Bloom. 1961)

ความคิดสร้างสรรค์นับเป็นความสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนามนุษย์ซึ่งจะนำไปสู่การแสดงออกทางความคิดใหม่ๆ และการแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพอันเป็นปัจจัยจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ

ดังที่กรมวิชาการ. (2535 : 2 ; อ้างอิงจาก Guiford. 1959) กล่าวว่า “...ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองเป็นความสามารถที่จะคิดได้หลายทิศทางหรือแบบอนกนัยและความคิดสร้างสรรค์นี้ประกอบด้วยความคิดคล่องในการคิดความคิดยืดหยุ่นและความคิดที่เป็นของตนเองโดยเฉพาะคนที่มีลักษณะดังกล่าวจะต้องเป็นคนกล้าคิดไม่กลัวถูกวิพากษ์วิจารณ์และมีอิสระในการคิดด้วย...”

ซึ่งความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองที่คิดในลักษณะอนกนัย (Divergent Thinking) อันนำไปสู่การค้นพบสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ด้วยการคิดดัดแปลงปรุงแต่งจากความคิดเดิมผสมผสานกันให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ซึ่งรวมทั้งการประดิษฐ์คิดค้นพบสิ่งต่างๆ ตลอดจนวิธีการคิดทฤษฎีหลักการได้สำเร็จความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้นั้นมิใช่เพียงแต่การคิดในสิ่งที่เป็นไปได้หรือสิ่งที่เป็นเหตุผลเพียงอย่างเดียวเท่านั้นหากแต่ความคิดจินตนาการก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดความแปลกใหม่แต่ต้องควบคู่ไปกับความพยายามที่จะสร้างความคิดฝันหรือจินตนาการประยุกต์จึงจะทำให้เกิดผลงานจากความคิดสร้างสรรค์ขึ้น (อารี พันธมณี. 2537 : 9)

ดังนั้น การมีความคิดสร้างสรรค์ในตัวบุคคลจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและมีคุณค่ามากเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดที่จะต้องให้ความสนใจและให้การสนับสนุนเป็นพิเศษดังนั้นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ให้เกิดคุณภาพนั้นความคิดสร้างสรรค์เป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการเรียนการสอนในทุกระดับ อารี พันธมณี (2537 : 125 - 181) กล่าวว่ากิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทั้งความคิดและการกระทำซึ่งถ่ายทอดออกมาเป็นงานศิลปะและนำไปสู่การเรียนรู้เขียนอย่างสร้างสรรค์ต่อไปซึ่งสอดคล้องกับโกศลบุญลอย (2532 : 5) ที่กล่าวถึงการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ว่าสามารถเกิดขึ้นได้จากการสร้างสรรคงานศิลปะเพราะมีลักษณะที่เน้นการแสดงออกซึ่งความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการโดยต้องจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพของเด็กการนำกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะมาจัดให้เด็ก โดยเฉพาะกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ปฏิบัติจริง ซึ่งมีลักษณะที่เสริมสร้างให้เด็กเกิดการเรียนรู้ แสวงหา สังเกต อธิบาย รับฟัง เชื่อมโยงความสัมพันธ์ แก้ปัญหา วิเคราะห์ สรุป อันจะส่งผลให้เกิดการคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสอนภาพพิมพ์ธรรมชาติเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ได้นำวิธีการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการคิดสร้างสรรค์ของ กิลฟอร์ด ทอร์เรนซ์ และอารี พันธมณี เป็นพื้นฐานความคิดในการสร้างแผนกิจกรรม โดยผู้วิจัยต้องการศึกษาว่า วิธีการสอนภาพพิมพ์ธรรมชาติในวิชาศิลปะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จะเสริมสร้างกระบวนการคิดสร้างสรรค์ได้สูงขึ้นหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการคิดสร้างสรรค์ของเด็กประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหาดทับยา ด้วยวิธีการสอนตามแผนกิจกรรมภาพพิมพ์ธรรมชาติ
2. เพื่อวิเคราะห์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ธรรมชาติหลังการใช้แผนกิจกรรมภาพพิมพ์ธรรมชาติพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ ของเด็กประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหาดทับยา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) การศึกษาทักษะการทำงานภาพพิมพ์ธรรมชาติโดยยึดหลักความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเรียนบ้านหาดทับยา จังหวัดอุดรธานี โดยใช้แผนกิจกรรมภาพพิมพ์ธรรมชาติที่ยึดหลักความคิดสร้างสรรค์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนบ้านหาดทับยา จำนวน 15 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สพ.เขต 1 จังหวัดอุดรธานี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนทักษะการทำงานภาพพิมพ์ธรรมชาติโดยยึดหลักความคิดสร้างสรรค์

1. การหาค่าเฉลี่ยของคะแนน
2. หาค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน (กาญจนา วัฒนาบุ: 112)

สรุปผลการวิจัย

นักเรียนทำงานภาพพิมพ์ธรรมชาติโดยการสอนตามแผนกิจกรรมภาพพิมพ์ธรรมชาติที่ยึดหลักเกณฑ์ความคิดสร้างสรรค์ ผลปรากฏว่า นักเรียนมีทักษะการทำงานในแต่ละแผนกิจกรรมคิดเป็นค่าเฉลี่ยภาพรวมทักษะการทำงานภาพพิมพ์ธรรมชาติโดยยึดหลักความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนเท่ากับคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 2.35 ซึ่งผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นตามลำดับของแผนกิจกรรม จากนั้นพอหมดแผนกิจกรรมสุดท้ายผู้เรียนมีทักษะการทำงานภาพพิมพ์ธรรมชาติและความคิดสร้างสรรค์มากที่สุด ผู้เรียนยังคงเลือกใช้วัสดุธรรมชาติในการพิมพ์ได้น้อยโดยจะเน้นแค่แม่พิมพ์ที่มาจากพืชเป็นส่วนใหญ่รองลงมาเป็นแม่พิมพ์จากธัญ และแม่พิมพ์จากซากสัตว์มีการใช้น้อยที่สุด

อภิปรายผล

การสร้างแผนกิจกรรมภาพพิมพ์ธรรมชาติ ได้ศึกษาและสร้างขึ้นมาเพื่อพัฒนาชุดการสอนและกิจกรรมในการเรียนการสอนในวิชาทัศนศิลป์ โดยผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนาเริ่มจากการศึกษาปัญหาสืบค้นวิธีการสร้างแผนกิจกรรม วิเคราะห์เนื้อหาและส่วนประกอบของแผนกิจกรรมศึกษาเทคนิคในการทำงานภาพพิมพ์ธรรมชาติแบบง่าย โดยผ่านการตรวจปรับปรุง จนเหมาะสมนำไปใช้กับกลุ่มประชากรที่จะทดลอง นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการทำงาน สามารถทำงานเป็นกลุ่มได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานแก้ไขปัญหาในการทำงานได้บริหารจัดการเวลาสามารถทำงานออกมาเสร็จและสมบูรณ์ (ปีเชเนอร์,ลินเน. 2545: 91) กล่าวเด็กที่มีความสามารถทางด้านนี้ มักจะเป็นเด็กที่รอบรู้หลายๆ เรื่องที่ดำเนินไปในชั้นเรียนพวกเขามักจะคิดเป็นสามมิติมากกว่าจะเป็นคำพูด พวกเขามีความสามารถในการมองและสร้างสรรค์วัตถุ มีความรู้สึกไวและช่างสังเกต

เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไปจากเดิมแม้เพียงเล็กน้อย ชอบที่จะออกแบบประดิษฐ์และสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ให้สอดคล้องกับจินตนาการที่กว้างไกลด้วยเช่นกัน นักเรียนมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์จะสร้างผลงานความสามารถในการใช้ชีวิตประจำวัน รู้จักการแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี

แผนกิจกรรมภาพพิมพ์ธรรมชาติ สร้างขึ้นมาให้นักเรียนได้รู้จักใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ตรงตามมาตรฐานตัวชี้วัดที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 13) อธิบายว่า มาตรฐาน ศ1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึกความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ตัวชี้วัดที่ 4: มีทักษะและเทคนิคในการใช้วัสดุอุปกรณ์และกระบวนการที่สูงขึ้นในการสร้างงานทัศนศิลป์

สาระการเรียนรู้แกนกลาง : เทคนิค วัสดุ อุปกรณ์ กระบวนการ ในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างแผนกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องภาพพิมพ์ธรรมชาติสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 โรงเรียนบ้านหาดทับยา จังหวัดอุดรธานี วัดทักษะการทำงานภาพพิมพ์ธรรมชาติโดยยึดหลักเกณฑ์ความคิดสร้างสรรค์สามารถแยกออกได้เป็นประเด็น 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่1 ผลวิจัยพบว่า จากการเรียนการสอนตามแผนกิจกรรมภาพพิมพ์ธรรมชาติโดยยึดหลักเกณฑ์ความคิดสร้างสรรค์ ทั้ง 8 แผนกิจกรรม คะแนนที่ผู้วัดทักษะทั้ง3 ชั้น คือชั้นก่อนดำเนินการทำงาน ในงานภาพพิมพ์ธรรมชาติมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ขั้นตอนดำเนินการทำงานมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ขั้นตอนสรุปผลงานคะแนนอยู่ในระดับมาก โดยแผนกิจกรรมภาพพิมพ์ธรรมชาติแผนที่8 เรื่องการนำเสนอภาพพิมพ์ธรรมชาติมีคะแนนมากที่สุด ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 เพราะกระบวนการในการทำงาน และสร้างสรรค์ผลงานให้ออกมาสมบูรณ์นั้นนักเรียนได้เคยปฏิบัติมาแล้วจากแผนกิจกรรมที่1-7 จึงทำให้ผลงานออกมาเสร็จสมบูรณ์ นักเรียนมีความเข้าใจและความพร้อมที่จะทำงานในขั้นตอนต่างๆมากขึ้นจึงทำได้รวดเร็ว ส่งผลให้ถึงคะแนนเฉลี่ยที่ทำให้แผนกิจกรรมที่8 เรื่องการนำเสนอภาพพิมพ์ธรรมชาติ ได้คะแนนมากที่สุด และแผนกิจกรรมที่ได้คะแนนน้อยสุดคือ แผนกิจกรรมที่1 รู้จักแม่พิมพ์ (ธรรมชาติ) และการใช้สี ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.94 พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงานขั้นตอนต่างๆของแผนกิจกรรมที่1 เรื่องรู้จักภาพพิมพ์ (ธรรมชาติ) และการใช้สี เพราะเป็นเรื่องที่แปลกใหม่ในการเรียนการสอนศิลปะของกลุ่มทดลองนี้ ส่งผลให้กระบวนการทำงานขาดประสิทธิภาพน้อยลงไปมีการแก้ไขปัญหาในการทำงานน้อย ผลงานไม่ได้ออกมาเหมือนกับที่ออกแบบไว้เวลาในการทำงานน้อยไปสำหรับการจะทำให้ให้นักเรียนเข้าใจในแผนกิจกรรมนี้ ทุกคนทำงานล่าช้าออกไปจากเวลาที่กำหนด ทำให้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด สรุปแล้วพบว่านักเรียนมีทักษะในการทำงานภาพพิมพ์ธรรมชาติโดยยึดหลักเกณฑ์ความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 2.35

ประเด็นที่2 ในการวัดทักษะการทำงานภาพพิมพ์ธรรมชาติโดยยึดหลักเกณฑ์ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลองนี้ นักเรียนทำคะแนนในทักษะ ขั้นตอนสรุปผลงาน ได้คะแนนมากที่สุด ในแผนกิจกรรมที่2,6,7,8 แต่ในชั้นก่อนดำเนินการทำงานและขั้นตอนดำเนินการทำงาน นักเรียนจะอยู่ในระดับคะแนนปานกลาง ในแผนกิจกรรมที่1,3,4,5 จากการสังเกตการณ์ทำงานของกลุ่มนักเรียน ที่ทำการทดลองผลที่เกิดขึ้น เกิดจากนักเรียนไม่ใส่ใจในการออกแบบภาพต้นแบบก่อนทำงานจริงให้เหมาะสมกับวัสดุแม่พิมพ์จากธรรมชาติ อาจเกิดจากการไม่เข้าใจการจัดองค์ประกอบศิลป์ ขณะที่เรียนสื่อการสอนตัวอย่าง

ภาพอาจจะไม่ชัดเจนทำให้นักเรียนไม่เข้าใจในกระบวนการขั้นตอนก่อนดำเนินการทำงาน การออกแบบภาพผลงานก่อนทำงานจริงยังมีน้อย นักเรียนส่วนใหญ่จะออกแบบในรูปแบบการ์ตูน สิ่งที่พวกเขาชื่นชอบและอยากได้ อยากให้เป็น สิ่งที่อยู่รอบตัวเค้าในชีวิตประจำวันซึ่งการออกแบบภาพต้นแบบนั้นบางคนออกแบบยากจนเกินไปที่จะสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์ธรรมชาติให้ออกมาเหมือนต้นแบบ จึงส่งผลให้ขั้นตอนดำเนินการทำงานเกิดปัญหาต่างๆในการสร้างสรรค์ผลงานมีคะแนนออกมาอยู่ในระดับปานกลางด้วยเช่นกัน เกณฑ์การประเมินในงานภาพพิมพ์ธรรมชาติจะดูผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ในขั้นตอนสรุปผลงานกับขั้นตอนดำเนินการทำงาน และขั้นตอนดำเนินการทำงานว่ามีความสอดคล้องกันอย่างไร เกณฑ์การประเมินขั้นสรุปผลงานจะพิจารณาออกเป็น 7 ด้าน คือด้านผลงานเสร็จอย่างสมบูรณ์และตรงตามเวลาที่กำหนด ด้านผลงานตรงตามหัวข้อที่กำหนด ด้านความสะอาดของผลงานภาพพิมพ์ธรรมชาติ ด้านการนำเสนอด้านแนวความคิดในการสร้างผลงาน ด้านการนำเสนอผลงานด้านข้อมูลในการสร้างผลงานภาพพิมพ์ธรรมชาติ ด้านการนำเสนอผลงานเรื่องความพร้อม/บุคลิกภาพ/ภาษา ด้านการเก็บรักษาอุปกรณ์ในการทำงานเมื่อสร้างผลงานเสร็จสิ้น ในด้านผลงานการพิจารณาให้คะแนน เกณฑ์ ถ้านักเรียนได้ 3 คะแนน นักเรียนต้องสร้างผลงานให้สอดคล้องกับต้นแบบที่ออกแบบไว้ทุกประการกระบวนการทำงานเป็นขั้นตอนที่กำหนดไว้ ได้ 2 คะแนน ผลงานเหมือนต้นแบบที่ออกแบบไว้ผิดพลาดคลาดเคลื่อนเล็กน้อย ได้ 1 คะแนนผลงานคลาดเคลื่อนไม่เหมือนกับต้นแบบที่ออกแบบไว้ทำงานไม่เป็นขั้นตอนที่กำหนด ในการทดลองครั้งนี้นักเรียนกลุ่มทดลองส่วนมากสร้างผลงานไม่ได้ตรงตามต้นแบบที่ออกแบบไว้ ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้คะแนนในขั้นตอนดำเนินการทำงานและขั้นตอนดำเนินการทำงานออกมามีคะแนนเท่ากับระดับปานกลาง ในแผนกิจกรรมที่ 2,6,7,8

ผลงานนักเรียนจากแผนกิจกรรมที่ 4 ภาพพิมพ์ธรรมชาติกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ ผลพบว่านักเรียนมีการจัดองค์ประกอบในภาพผลงานโดยเลือกใช้หัวข้อการจัดองค์ประกอบในด้านทิศทาง การซ้ำกันที่ว่างของภาพทำให้ผลงานดูแปลกใหม่จากเพื่อน แต่ผลงานนั้นยังมีความสกปรกอยู่ในบางจุด ซึ่งผลงานภาพพิมพ์ชิ้นนี้มีความแตกต่างจากเพื่อน อยู่ในระดับดีและเด่นที่สุด การเลือกใช้วัสดุธรรมชาติในการพิมพ์ยังคงใช้วัสดุแบบเดิมๆ เช่น กิ่งไม้ ดอกไม้แห้ง (ดอกดาวเรือง)

ผลงานนักเรียนจากแผนกิจกรรมที่3 ตกแต่งแม่พิมพ์ธรรมชาติ ผลพบว่านักเรียนมีการตกแต่งแม่พิมพ์ธรรมชาติก่อนการพิมพ์ได้อย่างสมบูรณ์โดยการนำผลไม้สด เช่น ผลมะเฟือง ก้านกล้วย มาตัด ตกแต่งให้เป็นตามแบบที่นักเรียนต้องการเกิดรูปร่างรูปทรงใหม่ที่ต่างไปจากรูปร่างเดิมจากธรรมชาติมาสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์ตามต้องการ มีการเน้นด้วยสีที่พิมพ์ เน้นด้วยรูปร่างรูปทรง ที่ว่างในการพิมพ์ได้อย่างสมบูรณ์ และผลงานยังมีความสะอาดมากขึ้น ผลงานอยู่ในระดับดี

สรุป ผู้เรียนมีทักษะการทำงานภาพพิมพ์ธรรมชาติโดยยึดหลักเกณฑ์ความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ยได้ 2.35 ซึ่งผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นตามลำดับของแผนกิจกรรม จากนั้นน้อยไปหามาก โดยแผนกิจกรรมสุดท้ายผู้เรียนมีทักษะการทำงานภาพพิมพ์ธรรมชาติและความคิดสร้างสรรค์มากที่สุด ผู้เรียนยังคงเลือกใช้วัสดุธรรมชาติในการพิมพ์ได้น้อยโดยจะเน้นแค่แม่พิมพ์ที่มาจากพืชเป็นส่วนใหญ่รองลงมาเป็นแม่พิมพ์จากธรณี และแม่พิมพ์จากซากสัตว์มีการใช้น้อยที่สุด

ภาพการปฏิบัติงานตามแผนกิจกรรมภาพพิมพ์ธรรมชาติ

(แผนกิจกรรมที่ 1)

(แผนกิจกรรมที่ 2)

(แผนกิจกรรมที่ 3)

(แผนกิจกรรมที่ 4)

(แผนกิจกรรมที่ 5)

(แผนกิจกรรมที่ 6)

(แผนกิจกรรมที่ 7)

(แผนกิจกรรมที่ 8)

ข้อเสนอแนะ

1. ในกิจกรรมการทำงานภาพพิมพ์ธรรมชาตินักเรียนได้ฝึกทำงานกันเป็นกลุ่ม ทุกคนมีโอกาสมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการทำงาน นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ที่ได้จากทักษะการทำงานภาพพิมพ์ธรรมชาติและทักษะการใช้ชีวิตได้เป็นอย่างดี
2. ในการเรียนการสอนแบบปฏิบัติการครูผู้สอนควรคำนึงถึงเวลาเป็นส่วนสำคัญที่สุดและกำหนดแผนการสอนให้ชัดเจนรัดกุมกำหนดกิจกรรมให้เป็นไปตามเวลาที่กำหนด
3. ครูผู้สอนสามารถนำข้อมูลนักเรียนจากผลการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์และพัฒนาในการเรียนการสอนเทคนิคภาพพิมพ์ธรรมชาติ ในวิชาศิลปะที่ได้รับมอบหมายเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนและสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้กับนักเรียน เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนในเนื้อหาทัศนศิลป์ได้ครบทุกเนื้อหา

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). *การจัดสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- วิรุณ ตั้งเจริญและ วรณรัตน์ อินทร์อำ. (2515). *ศิลปะประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สารศึกษาการพิมพ์.
- สุชาติ เถาทอง. (2521). *หลักทัศนศิลป์*. กรุงเทพฯ: อักษรกราฟฟิก.
- อัศวิน ศิลปะเมธากุล. (2549). *เอกสารประกอบคำสอนศิลปศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา*. ปัตตานี: มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อารี สุทธิพันธ์ และคนอื่นๆ. (2515). *ศิลปศึกษา*. กรุงเทพฯ: สารศึกษาการพิมพ์.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2545). *กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แนวคิดสู่ปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์